

اتفاق

منتشور اخلاقی نویسندگان با وجود مخالفت تدوین می شود چراغ خاموش

■ در همان جلساهی که «منتشور اخلاقی نویسندگان» را مدیرعامل خانه کتاب ایران وایسته به معاونت فرهنگی وزارت ارشاد مزده داد، سه نفر در این‌باره سخنرانی کردند که چندی‌بعدمدیرعامل خانه‌کتاب در گفت‌وگویی باایرنا با نام بردن از دو نفر از آنان به عنوان پژوهشگران برجسته، از سفارش تألیف کتاب در این موضوع به آنان خبر داد. با این همه هنوز نام اعضای کمیته‌ای که قرار است به‌رغم مخالفت‌های بسیار، این منشور در آنجا تدوین شود، اعلام نشده است و کار تدوین منشور با چراغ خاموش پیش می‌رود تا احتمالا موج مخالفت‌ها آن را متوقف نکند. پس از اعلام تدوین این منشور و پس از اینکه صدای مخالفت حتی از سوی نویسندگان نزدیک به دولت مانند محسن پرویز، معاون پیشین فرهنگی وزارت ارشاد بلند شد، مدیرعامل خانه کتاب ایران در گفت‌وگوهایی تلاش کرد، درباره این منشور بیشتر توضیح بدهد. همچنین نشست‌های منظمی در سراسر اهل قلم که یکی از نهادهای تحت پوشش معاونت فرهنگی است، برگزار شد تا از این کار دفاع شود؛ نشست‌هایی که به جز گرداندگان تعداد بسیار کمی حاضر می‌شدند در آن شرکت کنند.

موضوع منشور

یکی از موضوع‌های مهمی که از آغاز بحث درباره منشور پیشی آمد، موضوع آن بود؛ این منشور قرار است چه مشکلی را رفع و رجوع کند در سخنان اولیه مدیرعامل خانه کتاب منشور، انتقال ممیزی به هنگام تألیف است. مدیرعامل خانه کتاب تدوین منشور را در گفت‌وگویی با ایرنا در آغاز تلاشی به منظور بسترسازی برای باور و عمل به آموزه‌های اخلاقی ذکر کرد که نویسندگان موظف به اجرای آن خواهند بود، اما در عین حال آن را به حق مولف نیز مرتبط دانست. حتی یکی از سخنرانان نزدیک به وزارت ارشاد از آن به عنوان چیزی شبیه سوزگندنامه قراط که پزشکان به آن متعهد می‌شوند و ضمانت اجرای اخلاقی دارد، یاد کرد. محسن پرویز، مقام پیشین وزارت ارشاد دولت احمدی‌نژاد و از نویسندگان عضو انجمن قلم که نزدیک‌ترین تشکل به دولت است، این منشور را با منشوری که در حوزه ورزش عمل می‌شود، شبیه دانست و از آن انتقاد کرد. پس از اینکه انتقادها از این موضوع افزایش یافت، منشور بیش از اینکه به بحث‌های اخلاقی‌اش تأکید شود، از سوی سخنرانان و مدیران نشست‌های مرتبط بیشتر به حوزه حقوق مولف کشیده شده است و بی‌توجه به اینکه در این زمینه قانون نسبتا خوبی وجود دارد که می‌تواند به روالپ میان اجزای نشر سامان دهد، جوری بیان می‌شود که انگار با تدوین این منشور، مشکلات بین نویسندگان و ناشران از بین خواهد رفت و حقوق از دست‌رفته نویسندگان احیا خواهد شددر سخنان اخیر مدیرعامل خانه کتاب هدف از تدوین منشور چنین بیان شده است: با توجه به مسائلی که در حوزه نوشتن و عدم رعایت حق مولف پیش می‌آید، ضرورت دارد که منشوری برای این منظور تألیف شود تا امکانی برای پی‌گیری حقوق تضییع‌شده نویسندگان و افراد صاحب‌قلم فراهم شود؛ از همین‌رو تشکیل این کمیته یک ضرورت است.

اخلاق یا قانون؟

مدیرعامل خانه کتاب گویی خبر نسل‌دار حقوق حمایت از حقوق مولفان و مصنفانی وجود دارد و حقوق نویسندگان را از این طرق می‌توان پیگیری کرد و اگر هم موضوع جدیدی پیش آمده باشد، باید قانون را اصلاح کرد یا طبق روالی که قانون تعیین کرده است، آیین‌نامه‌هایی برایش تدوین کرد و این منشور به هیچ عنوان ذیل آن قانون نمی‌گنجد کارشناسان حقوقی بین‌الخلق و قانون تفاوت قایل هستند، اما آنچه از سخنان مدیران و سخنرانان نشست‌های مرتبط به این موضوع بر می‌آید، این است که آنان یا از چنین تفکیکی آگاهی ندارند یا آن را نادیده می‌گیرند در میان سخنان مدیرعامل خانه کتاب، تناقض‌هایی می‌توان یافت که از ناآگاهی آنان از این تفکیک خبر می‌دهد. او در یک جای مصاحبه‌اش با ایرنا از موظف بودن نویسندگان در اجرای آن منشور سخن به میان می‌آورد و بعد در جای دیگری بحثی متفاوت مطرح می‌کند. درباره اینکه آیا اصول اخلاقی را می‌توان تدوین و اجباری کرد، بحث زیاد شده است و تقریبا کارشناسان متفق‌القول هستند که سلاز و کار اجرای اخلاقی بیشتر عرف است تا قدرت حکومتی و دولتی و طبیعی است که اصول اخلاقی در عرف شکل می‌گیرد و اجرا می‌شود. نوعی دیگر از اخلاقی نیز وجود دارد که «اخلاقی حرفه‌ای» نامیده می‌شود. در تدوین اخلاقی حرفه‌ای نیز دولت و نهادهای دولتی نمی‌توانند دخالتی داشته‌باشند.

تدوین‌کنندگان

طبیعی است که اخلاق حرفه‌ای در هر حوزه‌ای اگر ضرورت داشته باشد، اعضای هر حرفه با نهاد واحد صنفی‌اش را تدوین می‌کنند تا ضمانت اجرایی اخلاقی داشته باشد. ورود دولت به این حوزه‌ها به خصوص وقتی فاصله میان اصناف و دولت چنین عمیق باشد، جز ایجاد چالش از یک سو و صرف هزینه‌های پیهوده و سفارش‌های تولید و قراردادهای پژوهش، کاری از پیش نخواهد برد. اکنون پرسش اساسی این است که این ضرورت از کجا نشأت گرفته است. تا جایی که گزارش‌ها و خبرها از نگاه طیف وسیعی از نویسندگان و دست‌اندرکاران نشر کشور حکایت از این دارد که ناراضایتی شدید آنان از برخورد‌های وزارت ارشاد با کتاب‌هاست. چرا خانه کتاب به جای اندیشیدن به راه‌حل‌هایی برای کاستن از این ناراضیانی‌ها – که حتی اگر با نگاه دوراندیش جناحی و سیاسی نیز به آن نگر بسته شده، به نفع دولت و جناح حاکم است– موضوع‌هایی را طرح می‌کند که از نظر قاطبه نویسندگان ضرورتی ندارد؟ مدیرعامل خانه کتاب در روزهای اخیر، هدف منشور را انگار تغییر داده و بحث حقوق مولف را در آن بربرنگ‌تر کرده، اما کافی است تاملی در اقدامات عملی این نهاد در این زمینه بشود.

فکری به حال موسیقی ایرانی کنیم

یک ملودی را به این دستگاه‌ها می‌دهند و صدادهی و هارمونی را براساس آن تنظیم می‌کنند. فراموش نکنیم گوش مردم ما به موسیقی خودمان آشناتر است. هرچند طی سه دهه اخیر موسیقی در کشورمان با محدودیت‌هایی مواجه بوده، اما این دلیل نمی‌شود گوش مخاطبان موسیقی را به موسیقی غربی عادت دهیم. بنابراین کاربرد ابزارهای ویرایش برای موسیقی اصیل ما، ضربه بزرگی به آن می‌زند. فجر، البته در کنار این دو جشن، کنسرت‌های متعددی هم به حال موسیقی ایرانی کنیم؛ برگردیم به صحبت اول‌ها؛ عقیده شخصی من این است که در جشنواره‌ها و برنامه‌هایی چون جشن خانه موسیقی یا جشنواره موسیقی فجر روی خطرات و مخاطرات موسیقی تأکید شود. در کنار برپایی کنسرت، می‌توان جوانان و مخاطبان موسیقی را متوجه آفت‌هایی که در بالا پرشمردیم کرد. نگذاریم موسیقی با کمک تکنولوژی، به سمت صنعت برود. مطمئن باشید صدای تازی که از این دستگاه‌ها خارج می‌شود، آن صدای ماندگار تار ایرانی که در جهان شهره آفاق است، نیست.

نظر

فرهنگ شریف

نوازنده تار

فصل جشنواره‌ها و کنسرت‌ها در راه است. ما امسال دو برنامه مهم در عرصه موسیقی در پیش داریم. جشن خانه موسیقی و بیست و هفتمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر. البته در کنار این دو جشن، کنسرت‌های متعددی هم در شاخه‌های مختلف موسیقی برپا خواهد شد. خطری که هم‌اکنون در کمین موسیقی ایرانی است، کاربرد انواع و اقسام ابزارهای ویرایش موسیقی است. این ابزارها برای ویرایش آهنگ‌ها به کار می‌روند و در آنها از اکولایزرها و دیگر ابزارهای مرتبط استفاده می‌شود. می‌دانیم که اجرای موسیقی ایرانی، توانایی‌های بالایی می‌طلبد، هم‌خصوص نواختن سلاز تار کار هر کسی نیست. مشکل اینجااست که برخی جوانان به استفاده از ابزارهای ویرایش موسیقی، صدای سازهایی چون تار را درمی‌آورند. کار عجیبی است.

نگاه

بازگشت به سرچشمه اصلی فرهنگی

پری صابری

کارگردان تئاتر

من کارم را با نگاه به ادبیات جهانی شروع کردم و تجربه‌های خوبی هم در این زمینه پشت سر گذاشتم. آثاری از چخوف گرفته تا ژان پل سارتر که در زمان خودشان هم کارهای بسیار موفقی بودند. اما از یک جایی به این نتیجه رسیدم که من مدیون فرهنگی هستم که از آن برخاستم. پس سعی کردم با پرداختن به ادبیات فارسی و گنجینه سرشار آن، راه تازایی به تئاتر ایران نشان بدهم. خوشبختانه ایسن راه نتیجه خوبی هم داد و تماشاگران بی‌آن ارتباط خوبی برقرار کردند. درست است که من دانش تئاتر ام از غرب گرفته‌ام اما گهواره اصلی‌ام در فرهنگ ایرانی است و باید ادب دای این کنم. به نظر‌رم این صدای فرهنگ ایرانی است که جاودانه است و باقی می‌ماند و جهان هم آن را می‌شناسد. در ادامه همین راه هم هست که باز قصد دارم

«یه حبه قند»، «جدایی نادر از سیمین»، «آلزایمر» و... نامزدهای ایرانی اسکار

سینمای ایران دو گام عقب‌تر از جهان

دولتی فیلم در سال قبل حتی نام بردن از فیلم‌های دیگر که در نوع خود بهترین‌های سینمای ایران محسوب می‌شوند همچون «یه حبه قند» و «آلزایمر» ممکن است زیاد خوشحال‌کننده نباشد. به طوری که کارگردان فیلم آلزایمر در گفت‌وگو با ایسنا می‌گوید: «با شنیدن این خبر ما هم شوکه شدیم و با توجه به تأثیرات منفی که روی اکران می‌گذاشت، ناراحت هم شدیم». ایران اکنون در این مرحله انتخاب فیلم قرار دارد البته همه قصد دارند بهترین اثری را که می‌تواند با دیگر فیلم‌های مطرح سینمایی قابل

انتخاب «کپی برابر اصل» یکی از بدسلیقگی‌هایی باشد که سال قبل اتفاق افتاد و همه امیدوارند این مساله این بار رخ ندهد باید منتظر ماند و دید مسئول دولتی سینما این بار چگونه آبروی سینمای ایران را حفظ می‌کنند. بخش غیرانگلیسی جوایز اسکار یکی از جذاب‌ترین بخش‌های جوایز اسکار است و فیلم‌های بلندی که خارج از آمریکا تولید شده باشند و دیالوگ‌های به کار رفته در آنها عمدتا غیرانگلیسی باشند، مجاز به رقابت در این هستند. در این میان اکثر کشورها آثاری را روانه این رقابت می‌کنند که معمولا برگزیده جشنواره‌های مختلف و معتبر جهانی از کن و برلین تا ونیز باشند. تاکنون کشورهای ایتالیا، آلمان، رومانی، اسپانیا، لهستان، ترکیه، بلژیک، فنلاند، کره جنوبی، مراکش، وژنرلا و یونان نمایندگان خود را انتخاب کرده‌اند. امسال در هشتادوپنجاهمین دوره اسکار رقابت تگاتنگی پیش‌بینی می‌شود. برادران دارن با فیلم «بسی‌را یک دوچرخه، «ما یک پاپ داریم» نانی مورتی»، «جسمی که در آن زندگی می‌کنیم» آخرین ساخته پدرو المادوار از اسپانیا، تام تیکور از آلمان که یکی از نامزدهای جایزه شیر طلای جشنواره ونیز سال گذشته بود، کارگردان برنده جایزه فیپرش ی کن نماینده فنلاند است و «روزی روزگاری در آناتولی»، ساخته «نوری بیگلر جیحان» از کشور ترکیه برنده جایزه بزرگ کن امسال است. فیلم «آنتیگ» ساخته «تتا راجل سنگاری» به نمایندگی از یونان و برنده جایزه ویژه تسانلوتیکی، درام تاریخی «در تاریکی» به کارگردانی «گنیزکا هلند» که تا به حال با ساخته‌هایش دو بار در اسکار به مرحله نهایی انتخاب شده همه در کنار هم قرار می‌گیرند تا بهترین فیلم خارجی اسکار انتخاب شود.

بینوش در فرش قرمز ایرانی «کپی برابر اصل»

مهر: فیلم سینمایی «کپی برابر اصل» به کارگردانی عباس کیارستمی با حضور ژولیت بینوش در ایران اکران می‌شود. رامین رحیمی، مدیر پیش موسسه فیلمسازان گفته است برای افتتاحیه «کپی برابر اصل» ژولیت بینوش بازیگر اصلی زن و ژان کلود کاریر به ایران می‌آیند.

حسین پاکدل و عشق و عالیجناب

ایسنا: حسین پاکدل که قرار است نمایش «عشق و عالیجناب» را در تالار وحدت به صحنه ببرد، گفته است: «نگارش این نمایش داستانی معاصر را به پایان رساندم. عشق و عالیجناب کار پرسونازی است که ۳۰ تا ۴۰ سال پیش می‌گذشته نمایش حضرت والا را در ایران‌شهر به صحنه برد.

صدرعاملی: اگران فیلم شیبه معجزه است

شرق: در مراسم افتتاحیه جدیدترین ساخته سینمایی‌اش «زندگی با چشمان بسته» رسول صدرعاملی گفت: «تا یک ماه پیش باورم نمی‌شد که بتوانم این فیلم را در یک جمع بزرگ ببینم و به نظرم این اتفاق شبیه یک معجزه است. در حالی‌که هنوز در شهرستان‌ها اجازه اکران ندارد.

گزارش فروش هفتگی سینمای جهان

هنوز از «کمک» استقبال می‌شود

آید، از عوامل موثر در اقبال مردم بوده‌اند. «کمک» ساخته تیت تیلور با بازی اما استون، ویولا دیویس و برایس دالاس هوارد که به ریشه‌های جنبش حقوق مدنی سیاهپوستان آمریکا می‌پردازد، در سه روز جمعه، شنبه و یکشنبه گذشته ۱۴ میلیون و ۳۰۰هزار دلار در آمریکای شمالی فروش داشت و مجموع فروش آن در ۱۷روز به ۹۷میلیون دلار رسید. فیلم «کلمبیا» به تهیه‌کنندگی لوک بسون با داستانی درباره انتقام یک دختر آتمکش حرفه‌ای از قاتلان پدر و مادرش با ۱۰ میلیون و ۳۰۰هزار دلار فروش در سه روز اول اکران در جایگاه دوم قرار گرفت و فیلم ترساک «از تاریکی ترس» با کمتر از ۵میلیون دلار فروش در این مدت، سوم شد.

شرق: این روزها در تهران و شهرهای مختلف کنسرت‌های موسیقی خوانندگان پاپ تا سستی برگزار می‌شود. از هوشنگ کامکار گرفته تا سیمین غانم و از رزبه نعمت‌اللهی گرفته تا رضا صادقی. مجموعه فرهنگی حافظ شیراز ۱۰ و ۱۱ شهریورمیزبان کنسرت سیمین غانم ویزه آیدوین می‌شود. این هنرمند که در روزهای یاد شده راس ساعت ۲۰:۳۰ به صحنه می‌رود، علاوه بر اجرای قطعات خاطرانگیزه با قطعات جدید که تا به حال اجرا نشده‌اند، کنسرتش را روی به صحنه می‌برد. او همچنین روزهای ۲۲ تا ۲۵ شهریور در تالار وحدت روی صحنه می‌رود. کیخسرو پوزناظری هم در ۲۱ تا ۲۶ شهریور در همین مکان با آثاری جدید اجرا خواهد

مراسم یادبود و افتتاح نمایشگاه آثار مهتا مشایخی، نقاش فقید، ۱۱ شهریور در خانه هنرمندان ایران برگزار می‌شود. مهتا مشایخی که ۱۶ فروردین گذشته در ۳۳سالگی درگذشت، آثار خود را عمدتا در سبک فیگوراتیو و نمادین و در ابعاد بزرگ با رنگ اکریلیک نقاشی می‌کرد.

کلبه کوچک‌من

علم جادوگری-۴۷

اردشیر خرم‌نکوب

■ به روال معمول خود بازگردید و در پیچه صدودوم سوره بقره را بکشاییم. مقدمه‌ای را که درباره پرهیز قرآن از ورود به حوزه جزئیات مطرح کردم، مقدمه‌ای بود برای آشنایی با همین آیه که در آن، به دو فرشته، با نام‌های هاروت و ماروت اشاره شده است. دو فرشته‌ای که در بابل- مرکز تمدن اقوام دور تاریخ- به تعلیم سحر و جادو مشغول بودند. خوانند از این دو فرشته، تنها به ذکر نام‌شان (هاروت و ماروت) و مأموریت‌شان (تعلیم سحر) و یک دیالوگ با سخن کوتاه‌شان بسنده کرده است. ما با همین سه نکته، می‌توانیم به نکته‌ها و جزئیات بیشتری دست پیدا کنیم. که اگر خوانند، خود به ذکر آنها مبادرت می‌فرمود، بستری برای فعالیت ذهن ما فراهم نمی‌شد. اساسا ظهور نگارش و انتشار این همه تفسیر برای قرآن، تنها علتش همین است که خوانند اساس و رکن سخن را در قرآن محکم کرده است. و بعد، ذهن‌ها و فهم‌ها و شعور مردمان را به تکاپو فراخوانده است. که اگر همه چیز توسط خود خواندند گفته می‌آمد، بهانه و فرصتی از رشد برای این همه فعالیت مسلمین و دانش‌پژوهان- از گذشته تاکنون- فراهم نمی‌گردید. سخن کوتاه این دو فرشته، به مراجعین خود، این است: ما وسیله آزمایشیم. کافر نشوا که یعنی از سحری که به تو می‌آموزیم و سحری که که تو فرا می‌گیری، سوءاستفاده نکن! اما آنچه که ما از همین سه نکته می‌فهمیم این است:

۱- فرشتگان هر کدام اسم و رسمی برای خود دارند. همه فرشتگان و این، محدود به فرشتگانی چون عزرائیل و میکائیل و اسرافیل نیست. مبارک‌ها فرشته‌ای که هر کدام مأموریتی ویژه دارند، ذهن ما را به سرعت از زندگی پرشمار مورچگان و زنبورهای عسل و موربانه‌ها دور می‌کند. که در فهم رنج ما، عدادی از آنها کارگردن و عدادی سرباز. و ملکه‌ای که همه در اطراف او آرایش گرفته‌اند. تنوع کارهایی که فرشتگان بدان مامورند (مراقبت از ست‌ها و قوانینی که هستی بر آنها بنا شده) و بی‌شماری فرشتگان، وگونه‌گونی آنان، چراای جز بهمت و حیرت برای ما و محدوده دانایی ما باقی نمی‌گذارند.

۲- و می‌فهمیم: هاروت و ماروت، در نگاه مردم عصر خود، فرشته نیستند، بلکه یکی از خود آنانند. با قامتی انسانی و سر و روی همانند خود آنان.

۳- و اینکه: فرشتگان در گرایش‌های تخصصی خود کارآمدند. مأموریت عدادی باروری ابرها و گیاهان است و عدادی دیگر در کار عدو-سرق و باران‌اند و عدادی به ثبت اعمال ریزوزدشت ما انسان‌ها مأمورند و عدادی نیز به جاذبه و حفظ و نگهداری آسمان و زمین و ستارگان مشغولند. و هاروت و ماروت و جمعی دیگر هم به سحر و جادو و تعلیم آن مسلطاند.

۴- می‌فهمیم تعلیم سحر و جادو، در گذشته‌های دور، رایج بوده، اما طبق فرمایش این آیه، انسان‌ها بیش از آنکه به فواید آن روی برند، به بهره‌گیری از جنبه‌های منفی آن اشتیاق نشان می‌ده‌اند.

۵- از سخن هاروت و ماروت می‌فهمیم: علوم، همه علوم و فراگیری و آموزش آنها، همگی در محدوده آزمون الهی جا دارند. که یعنی علوم، امانت الهی در میان بشرند و ما مجاز به بهره‌برداری نابجا از آنها نیستیم.

۶- و اینکه سحر و جادو، زیرمجموعه‌ای از همین علوم الهی بوده‌اند، اما بشر، در آزمون بهره‌گیری و استفاده از آنها، مردود شده و خوانند صلاح را در این دیده که علم سحر را از دایره استیلایی بشر برچینند. که: آموذه را از مژودن نشاید.

۷- و اینکه آیه بسا اگر بشره، به رشدی برسد که از علم سحر و فواید آن در خیر بهره ببرد، حجاب الهی از روی این علم برداشته شود.

۸- و اینکه شاید علم سحر، به انتقال انرژی از جایی به جایی مربوط باشد. آن چیزی که بشر امروز، سخت در پی کشف و بهره‌گیری از آن است. اما آیا بشر به رشدی رسیده است که از این دانش بزرگ و نافذ، در راستای رشد خویش و نه نالودی دیگران بهره ببرد؟ همان بلایی که بر سر دانش هسته‌ای آمده است؟

ادامه دارد

دور ایران

■ مدیرکل هنرهای نمایشی که می‌گوید جشنواره تئاتر فجر نباید بالاتکلیف بماند درباره دلایل استعفاي محمد حیدری گفت: من هم هنوز دلایل این امر را نمی‌دانم. ■ رادیو، فیلم‌های سینمایی در حال اکران را برای نمایانان در قالب نمایش پخش می‌کند. ■ مدیر اداره کتاب و کتابخوانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: طرح اعمال اصلاحیه کتاب توسط ناشران به‌زودی اجرا می‌شود.

دور دنیا

■ کتاب «تپه و گودال» در بخش طراحی چهاردهمین دوره برگزاری جایزه «PANZ» (انجمن ناشران نیوزلند) برنده شناخته شد. ■ تپه و تولید «جنگ جهانی زد (Z)» با هدایت «راد پیت» ادامه دارد. در این فیلم که در لندن در جریان است «اد هریس» بازی می‌کند. «مارک فورستر» کارگردانی پروژه سینمایی «جنگ جهانی زد (Z)» ابرعهده دارد. ■ روزنامه «پست پالتیک» فهرستی از پرفروش‌ترین و پرمخاطب‌ترین کتاب‌های ادبی و غیرادبی را در ماه آگوست منتشر کرد.